

แบบ สอน อ่าน จินตกระวีนิพนธ์

กรม ราชบัณฑิต

ดอกกล้วย สภาลิต

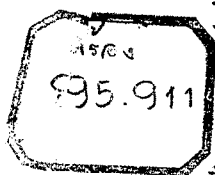
พิมพ์ครั้งที่ ๕๐,๐๐๐ ฉบับ

ร.ศ. ๑๓๐

ปกกระดาษราคาเล่มละ ๔ สตางค์

โรงพิมพ์อักษรนิค

บางขุนพรหม

แบบสอนอ่าน จินตกระวี นิพนธ์

กรมราชบัณฑิต

ดอกสร้อยสุภาวดี

พิมพ์ครั้งที่ ๕๐,๐๐๐ ฉบับ

ร.ศ. ๑๓๐

ปกกระดาษราคาเล่มละ ๔ สตางค์

โรงพิมพ์ อักษรนิค

บางขุนพรหม

แจ้งความกระทรวงธรรมการ

หนังสือฉบับนี้ เป็นหนังสือที่กระทรวงธรรมการได้ให้
กรมราชบัณฑิต จัดพิมพ์ขึ้น เพื่อให้เป็นหนังสืออ่านประกอบ
ประโยชน์แก่การศึกษา ทางหนึ่ง มีหลายเรื่องในพวกเดียวกัน
จัดเป็นตำรับหนึ่ง ให้ชื่อว่า “หนังสือสอนอ่านจินตกรรมวิเศษ”
เพราะเป็นหนังสือที่ ท่านจินตกรรมวิเศษ แต่เก่าก่อนได้ร้อยกรองไว้ด้วย
ถ้อยคำอันไพเราะ ได้เลือกที่โวหาร และวิธีประพันธ์แปลก ๆ
คัดคัดตอนมาพิมพ์ขึ้นเฉพาะเป็นเล่มเล็ก ๆ เพื่อให้เบาราคา
แก่นักเรียนที่จะซ้อหาไปเดาเรียน และได้ตั้งใจตรวจอักษรและ
วรรคตอนโดย กวดขัน อาจารย์จะใช้ตำหรับให้นักเรียนหัดอ่าน
ก็ได้ ให้เรียนศัพท์ทุกได้ บอกให้เขียนหรือเลือกใช้เป็นแบบฝึกหัด
ไวยากรณ์ ฝึกหัดการย่อความ เรียงความในการแต่งหนังสือก็ได้
ทั้งจะได้เป็นเครื่องบำรุงความรู้ให้เจริญ กว้างขวาง คือ
เมื่อมีหนังสืออ่านหนังสือเรียนมาก อย่าง นักเรียนก็จำต้อง
ได้เห็นมากได้ย่นมากไปตั้งแต่เวลาเดาเรียน แต่ให้ผู้ใช้

ถือเอาเป็นแบบเรียน แต่เฉพาะฉบับที่ กรม ราชบัณฑิตได้จัดพิมพ์
ขึ้น เพราะเจ้าพนักงาน ต้อง ตรวจ แก่ ใบพิมพ์ เสมอ ทุก ๆ
คราวที่จะสั่งให้พิมพ์ จึงจะยอมให้เป็นฉบับสำหรับเล่าเรียน
ห้ามมิให้นักเรียนทั้งหลาย ใช้นั่งต่อเรื่องเดียวกันซึ่งไม่ได้พิมพ์
ด้วยคำสั่งของ กรม ราชบัณฑิต อัน กรม ราชบัณฑิตไม่ได้รับ
รองว่าถูกต้องนั้น เป็นฉบับเรียน เป็นอันตราย

กระทรวง ขรรพการ

วันที่ ๒๑ มิถุนายน รัตนโกสินทร ศก ๑๓๐

วิสุทธิสารคดี

คำนำดอกสร้อยสุภาสิต

หนังสือ เรื่อง น้ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ
แต่ครั้งดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนเด็ก ได้ทรงจัดให้
จิตรกรรม หาดายช่วยกันแต่งขึ้น แล้วจัดพิมพ์ขึ้นสำหรับโรง
เลี้ยงเด็ก เพื่อให้เด็กได้ร้องเล่น โดยทรงพระดำริเห็นว่าถ้อยคำ
ที่รวบรวมกันเป็นบทบาท สำหรับเด็กร้องกันเล่นอยู่ตาม
ธรรมดาชาวบ้านเป็นบทขึ้น ๆ อยู่ แต่ในบทหนึ่ง ๆ ข้อความ
ย่อมเหวโหลเดือนเปื้อน ค่อมไม่คิด เช่น “กะเกยเคยตะ
กุงกะมุกไม้” เป็นต้น จึงทรงแปลเอาแต่ข้อของบทเดิม ๆ
ซึ่งเด็กร้อง ๆ เล่นอยู่นั่นเอง มาเป็นเค้าแต่งเรื่องขึ้น ผสม ให้
มีใจความ เป็นเครื่องสอน ประกอบด้วยเพื่อให้ร้องเล่นเป็นประโยชน์
มาบัดนี้กระทรวงธรรมการเห็นว่าเป็นเรื่องที่แต่งดีควรจะเป็นหนังสือ
สอนอ่านของเด็กนักเรียนชั้นมูลศึกษาได้ จึงได้กราบทูลขอ
ประทานอนุญาตเอา มาพิมพ์ใช้เป็นหนังสือเรียนสามัญ ก็
โปรดประทานอนุญาต และได้ทรงตรวจแก้ไขเพิ่มเติม
จากฉบับเดิมอีกบ้างเล็กน้อย คราวนี้จึงได้พิมพ์ขึ้นเป็น
หนังสือสอนอ่าน สำหรับ กระทรวงธรรมการ เป็นครั้งแรก

ดอกสร้อย

๑ บทเข้ บท ดอก สร้อย ไซ้ แต่ง ให้ เต็ก น้อย เจ้า
สรวดเส จง ร้อง เล่น เป็น เวลา ผ่อน ฮาเฮ แทนคำ
ลำยี่เกที่จำ มา อัน ยี่เก ตามก ตก เล่น จำ เต็น
สั้น आय ชาย หน้า ไม่ ควร จะ จด จำ เป็น คำว่า
มัน จะ พา เลี้ย คน บ่น ปี เอย ๗๖

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ ทรงนิพนธ์
ร้อง ตำ ฝรั่ง รำ เท้า

แมวเหมียวแยกเขี้ยวยิงฟัน

๑ แมว เข้ แมว เหมียว รูป ร้าง ประ เปรี้ยว เป็น
นักหนา ร้อง เรียก เหมียว ๆ เทียว ก็ มา เคี้ยว
แข็ง เคี้ยว ขาน้ำ เอ็น ตู ู รุ้ จัก เอา วิก เข้า ต่อ ตั้ง
คำ ๆ ช้า นิ่ง ระวง หนู ู ควร นับ ว่า มัน กตัญญู
พอด อย่าง ไร ใ สใจ เอย ๗๖

นาย ทัด เปรี้ยว แ่ง ร้อง ตำ แหก ธรเซฐ

ตั้งไข่ล้มต้มไข่กิน

๑ ตั้งเคี้ยวตั้งไข่ จะตั้งไข่ไข่กลมก็ล้มล้ม ถึง
 ว่าไข่ล้มจะต้มกิน ถ้าตกดินเสียก็ออกหมดฝีมือ
 ตั้งใจเรานี้จะดีกว่า อุดมอ่านเขียนเรียนหนังสือ
 ตั้งวิชาสาระพัดเพียรหัดปรือ อย่าตั้งคือ
 ตั้งไข่รำไร เอย ๗๕

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ ทรงนิพนธ์
 ร้อยคำพิศรายเขา

นกขมิ้นเหลืองอ่อน

๑ บักเคี้ยวบักขิน นกขมิ้นเรือเรือเหลืองอ่อน
 ถึงเวลาหากินก็บินจร ครั้นสายฝนห่มร้อนมา
 นอนรัง ความเคยคุ้นสักณาอุดาหะ ไม่เคยละ
 พุ่มไม้ที่ใจหวัง เพราะพากเพียรชอบที่มีกำลัง
 เป็นที่ตั้งคนรอดตลอด เอย ๗๕

หลวงมดโยชานุโยค (นก) แต่ง ร้อยคำพิศราย

จิงโจ้ ไล่ล่าเกา

๑ จิงเอ๋ย จิงโจ้ เล่นไล่ในลำลำเกาใหญ่ สุนัข
เห็น ตึง ตึง ชิ่ง สุดใจ จิงไล่ลงน้ำ เพราะ ล่าคน
การ สนุก หลุก หลิก ชุก ชิก เล่น เหนื่อย เปล่า เรา
เห็นไม่ เป็น ผล ไหน จะ ล้ม ไหน จะ ถูก เพราะ ชุก ชน
อย่า ถูก คน เหมือน จิง โโจ้ ไล่ เรือ เอย ๗๕
นาย ทัก เปรียญ แต่ง ร้อง คำ มอญรำดาบ

ชักสาวมะนาวโตงเตง

๑ ชักเอ๋ย ชักสาว ผล มะนาว ทิ้งไปให้เจ้า แย่ง
ผู้ดี ไพร์ ชุตมุน ผู้ เป็น แปลง ใคร มี แรง รวบ ค้า
ไม่ รวอ มะนาว นิด แย่งไปทำไม นี้ เพราะ ว่า
มี เงิน ไร่ ข้าง ใน หนอง ถึง น้อย มาก อยาก ได้ เต็ม
ใจ คอ ไม่ ต้อง อด คน ใด ที่ ไหน เอย ๗๕
นาย แก้ว แต่ง ร้อง คำ ตำราชักกรร

c

ตัดคู่อยู่ในรูกะบอก

๑ ตู๊ตึ เตี้ย ตู๊ตึ ตู๊ ในเรือวในรูข้างอยู่ได้ ชู้
 เกียงนักหนา ระอาใจ มาเรียกให้กินหมากไม้
 อยาก คบ ซาติ ชู้ เกียง เบียดเบียน แต่เพื่อนบ้าน
 การงาน สักนิด ก็คิดหลบ ตื่นเช้าเรา จักหมั้น ประ
 ชัน พลบ ไม่ขอ พบ ชู้ เกียง เกดยต นัก เคย ๑ะ
 พระเจ้าบรมวงษเธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ ทรงนิพนธ์
 ร้อง คำ วิธิน ดา โอด

นกกึ่งโครงเข้าโพรงนกเอี้ยง

๑ นกเอี้ยง นก กึ่งโครง หลงเข้าโพรง นกเอี้ยง
 เกียง เจ้า ของ อ้อย อี เอียง อ้อย อี เอียง สั่ง เอียง ร้อง
 เจ้า ของ เขา ว่า หน้า ไม่ อยาย แต่ นก ยัง รู้ วิต รัง นก
 ปราชญ์ รู้ พลัง ไม่ แม่น หมาย แต่ ฝึก รับ ฝึก พอ ฝน
 ร้าย ภาย หลัง จง ระวัง อย่า พลัง เคย ๑ะ
 พระพิณิจสารวา (ทิม) แต่ง ร้อง คำ นก กระจอก ทอง

เรือเล่นสามเส้นลิบห้าวา

๐ เรือเคี้ยวเรือเล่น สามเส้น เศษวาไม่นำลุ่ม
 ฝึพายลงเต็มลำ จำ ตะบม ไปขวางน้ำคว่ำจมลง
 กลางวน ทำขวางๆ รั้วๆ ไม่ตีหนอ เกี่ยว
 ชัดคอ ชัดใจไม่เป็นผล จะ ก่อเรื่องเคืองจ้อง
 หมอง กระทบ เกิด ร้อนรน ราว ฉาน ราวคาญ เอย ฯ
 นาย ทัด เบริญ แต้ ร้อง ตำ ทวง พระธาตุ

นกเอี้ยงเลี้ยงควายเถ่า

๐ นกเคี้ยว นกเอี้ยง บ่าย เบียง ฝาก กาย กับ ควาย
 ทุ่ง จับ หลัง จิก กิน รื่น ยุง ฝ้า บำรุง รักษา อสุภะ
 ทำ ตัว น้อย หมายถึง ฟัง ซึ่ง ผู้ใหญ่ จึง อาศรัย
 ควาย เถ่า ทุก เข้า คำ หน น้อย ร้อย ซึ่ง จง ฟัง คำ
 ควร จำ อย่าง เอี้ยง นก เอี้ยง เอย ฯ
 นาย แก้ว แต้ ร้อง ตำ แหก ไทร

ไก่แจ้

๑ ไก่เอ๋ยไก่แจ้ ถึงยามชั้น ๆ แซ่กระ ชั้นเดียว
 ไก่ง คอ เรือย ร้อง ช้อง ลำเนียง ฟัง เพียง บิน เสง
 วงเวงดัง ถ้าตัวเราเหล่านี้ หม่น นึก ถึงคุณครูผู้
 ฝึกสอน ตั้ง ไม่มากนักสักวัน ละ สอง ครั้ง คง
 ตั้ง แต่ศุข ทุกวัน เอย ๗๖
 หม่อมเจ้าประภากร ทรงแต่ง ร้อง ดำนาง นาค

จำจี้มะเขือเปราะ

๑ จำเอ๋ยจำจี้ เพื่อ เจ็ด เต็มที่ไม่มีผล ดอก
 เข้ม ดอก มะเขือ เจ็ด กระจน สับ สน เรื่อง รวชยา
 สุดใจ เขา จำ แจง จำ พาย เทียว ชาย ของ เว ร้อง
 ตามตำแม่ น้ำไหล ชยบ รียบ แจง รียบ จำ ทา กำไร
 จำ ทำไม จำ จี้ไม่ตี เอย ๗๖
 นายทัศนีย์ ตรีรัตน์ แต่ง ร้อง ดำ ดั้นดา กระทุ่ม

กาเอ๋ยกา

๑ กาเอ๋ย กาท่า รั้งจ่า รั้งจก รั้ง เพื่อน ใต้เหยื่อ
 เฝือแผ่ไม้ แซ่เขื่อน รั้งเตือน พวก พ้อง รั้งเรียก
 มา เกลื่อน กัดุ้ม รุม ด้อม พร้อม พรัก นำรั้ง
 น้ำใจ กระจะไร หนา การ เฝือแผ่ แผ่ หนุง หนุง ทุ ก
 มั่น โยบ อารี รั้ง คีนัก เอย ๗๕

นาย แก้ว แต่ง รั้ง ดำ จั๊ม ฆิม เต็ก

แมลงมุ่มชุ่มหลังคา

๑ แมลงเอ๋ย แมลงมุ่ม ชุ่ม หลังคา ที่ อาศรัย
 ลัง สอน ลูก รั้งให้ ชักใบ ลูก ไถล ไม่ทำ ต้อง จำ ที่
 ใต้ ความ เจ็บ แค้น แสน สาคัด เพราะ ชื่น ชัด ถ้อย
 คำ แล้ว ช้ำ หวี เต็ก เอ๋ย เจ้า อย่ำ เป็น คัง เช่น นี้
 สิ่งไม่ ดี ครัว ว่า อย่ำ ทำ เอย

หตวง ประชุม บรรณ ตำร (พิน) แต่ง รั้ง ดำ มอญ รั้ง ให้

กะเกยเลยละ

๑ กะ เอี้ย กะเกย อย่ำ ละเลย กิ่งไม้ ไร่ ไร่ เหม็น
 มา กิน เข้า เกิด นะเจ้า เข้า จะ เย็น ไป มั่ว เล่น อยู่
 ทำไม ไร่ เวลา ถ้า ถึง ยาม กิน นอน ผ่อน ผัด นึก
 ก็ ชุ่ม ใจ เย็น ใจ ไม่ แกล้ง ว่า จะ ท้อง ชื่น ท้อง พอง
 ร้อง ระอา ต้อง กิน ยา น้ำ ส้ม ใส ชื่น คอ เอย ๖๖
 พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ ทรงนิพนธ์
 ร้อง ตำ ตะนาว

มตแดง

๑ มต เอี้ย มตแดง เต็ก ๆ เร็ว แรง แฉง ชยัน
 ใคร กล้า ทราย ทำ ร้าย ถึง รัง มัน ก็ วจัง พรุ ภู ภู กัน
 มา ทั้น ที สู้ ได้ หรือ มี ไต่ ใจ ส่า หัด ปาก กัด
 กัน ต่าย ไม่ ถอย หนี ถ้า รัง เหว ใคร กล้า มา วา วิ
 ต้อง ต่อ ดี ทร หศ เหมือน มต เอย ๖๗
 นาย กัตต์ เบ็ญญ์ แต่ง ร้อง ตำ พัดชา

๗
ตุ๊กแกตัวพรวัย

๑ ตุ๊กแก ตุ๊กแก ตุ๊กแก ตุ๊กแก ตุ๊กแก ตุ๊กแก ตุ๊กแก ตุ๊กแก ตุ๊กแก ตุ๊กแก
เหมือนเดือนหงาย รุ่งอรุณ นำรำคาญเสียแท้ ๆ
แต่จริง ๆ อันความลับเหมือน กับ ตุ๊กแก ที่ลับ แน่
อย่าตีแม่ให้ กระจาย ทั้ง ชาย หญิง ที่ควรปิด ๆ ไว้
อย่าไหว ดึง ควรจะ หนึ่ง ๆ ไว้ ในใจ เอย ๆะ
นาย ทัดเปรียญ แต่ง ร้อง ตำ สละสม

กะต่ายติดเร้ว

๑ กะต่าย กะต่าย มุ่งหมาย เสาะ หาแต่อาหาร
เผื่อนิตติดเร้ว ตักทาน ลน ลาน เชื้อกวัมัตต้น
คอ จะ ทำ การ สิ่งไร ให้พินิจ อย่าคิด แต่ละ โมภ
โลก ดาภ หนอ เห็นแต่ได้ ไหว่คว่ำไม่ รว รขอ จะ
ยื่นคอเข้า เร้ว ขาย แก้ว เอย ๆะ
พระบรมวงษเธอ พระองค์เจ้า สุกัญฉ์นิกา ขร ทรงนิพนธ์
ร้อง ตำ คดุมโปง

โพงพางปลาเข้าลอด

๐ โพง เข็ย โพง พาง ทอด ขวาง กลาง ลำ น้ำ ไหล
 มัจฉา คาบอด ลอด เข้าไป คิต อยู่ใน ซ้าย ซิ่ง ทวีง
 ตรา คา บอด อยุ่ ประสา ทั่ว คา บอด อย่า ทำ สอด
 ตา เห็น เช่น ว่า ควร เสี่ยงม เจียม ภัทรว วิก กายา
 อวด ฉลาด พลาด ทำ พา จน เอย ๗๖
 หลวง ประดิษฐ์ อักษร สार (เทศ) แต่ง ร้อง ตำ ดาว แคน

เจ้าการระเกด

๐ เจ้า เข็ย เจ้า การระเกด ชี ม้า เทศ ถือ กฤศ จิตร
 เจ้า กล้า เทียว ระวง ไฟรี จะ มีมา การ รักษา หน้า
 ที่ ดี สุดใจ อัน ถิ่น ฐาน บ้าน ชอง ต้อง รักษา หมัน
 ตรวจ ตรา เข็ย เข้า เอาใจ ได้ อย่า เลิน เล่อ แผลอ พั้ง
 ระวง ภัย ถ้า หากใคร มัว ประมาท มัถพลาด เอย ๗๖
 นาย หัด เปรียญแต่ง ร้อง ตำ ม้า ย่อง

โมเข้ไปทะเลเมาคลื่น

๐ โมเข้โมเข้ ไปทะเลเมาคลื่นผืนไม้ไผ่
 ให้อ่อนจิตร์อาเจียนวิงเวียนไป พักอาศรัยจอต
 นอนก็ผ่อนคลาย อื่นเมาเหล้าเมายา มักพาผิด
 และพาติดทนอยู่ไม่รู้หาย จะเลื่องลือชื่อชั่วจน
 ตัวตาย ออย่าเมามายบ่นนี้ไม่ดี เอย ๗๖
 นายแก้วแดง ร้องดำจันดาวดวงเดียว

เที่ยงเต้งเรือลอย

๐ เที่ยงเต้งเต้ง ความแค้นอยู่ในลำแม่น้ำ
 ไหลไม่มีเจ้าของปากครองไป ต้องลอยตามน้ำ
 ไต่ไปโคลงเคลง เหมือนใครลอยโผล่ไม่ยดหลัก
 คนซี้มักกั้มรุ่มกันคุมเหง ต่อความดีบ่้องตนคน
 จึ่งเกรง ออย่าเที่ยงเต้งมตตะนอยจะต่ออย เอย ๗๖
 นายกั้ตเบริยญแดง ร้องดำต่องเรือ

นกเขาชั้นแต่เข้าไปจนเที่ยง

๑ นก เขี่ย นก เขา ชั้น แต่ เข้า หลาย หน ไป จน เที่ยง
 ตาม เล้า กุก แกรม แชม ล้า เนียง เสนาะ เดียง เพียง
 จะ รับ รับ รับ รับ อัน มารคา วิก บุต รสุต ถนอม ลู้ ชับ
 กล่อม ไกว เปด เหว ให้ หลับ พระคุณ ท่าน ทราบ ชิม
 อย่ำ ลืม ลับ หมัน คำนับ ค้า เข้า นะ เจ้า เคย ๗ะ

พระพิณิจดำรา (ทิม) แต่ง ร้อง ดำ เทพชาตรี

จันทร์เจ้าขอเข้าขอแกง

๑ จันทร์ เขี่ย จันทร์ เจ้า ใคร ขอ เข้า ขอ แกง ท้อง แห่ง
 หนอ ร้อง จน เที่ยง แห่ง แหบ ถึง แล็บ คอ จันทร์ จะ รว ให้
 เรา ก็ เปลา ตาย ยืม จมูก ท่าน หายใจ เห็น ไม่ คดอง จง
 ทา ช้อง เดียง สน รุ่ง ขอน ขวาย แม้น เป็น คน เกียจ คร้าน
 พาน กิริย กราย ไป มีว หมาย จันทร์ เจ้า อด เข้า เคย ๗ะ

นาย ทัด เปริยญ เท่า ร้อง ดำ พรานภณ ดัด หน้า เต่า

ข้างข้างตัดเต้าร้าง

๑ ข้างเขี้ยวข้างพลาย ร่างกายกำยำลำสัน
 กินไผ่ใบตอกตกมัน คุต้นโดยหมายว่ากายโต
 มนุษย์น้อยนักหนา ยังสามารถ เขาเขือกบาท
 คล้องติดด้วยฤทธิ์ไฉ่ อย่าถือที่ตั้งข้างทำวงโต
 จะยื่นไซ้ติดปลอกไม้ ออกเฮย ๗๖

นายแก้วแต่ง ร้องดำชมตงนอกสามชั้น

จวบเจงแม่ยายร้องเรียก

๑ จีบเขี้ยวจิบแจง เจ้ามีแรงควักเข้าเปือกบั้น
 ยายหรือเห็นจะเป็นแต่เขาเล่าถือ จะยึดถือเอา
 เป็นจริงยังกริ่งใจ ความเลื่องถือต่อๆ ก่อให้วุ่น
 อย่าเพื่อคุณเขื่อนักมักเหลวไหล ควรฟังหูไว้หู
 ตุๆไป พกหินไว้มีคุณกว่านุ่นเฮย ๗๗
 หลวงประสิทธิ์อักษรดวาร (เทศ) แต่ง ร้องดำต่องเรือพระนกร

ดูเหว่าไซ้ให้แม่กา

๑ ดูเอ๋ยดูเหว่า ฝึปากเจ้าเหลือเดก วิเวก หวาน
 ผู้ใด ฟัง วัง เวง บัน เลง ลาญ นำ สง สาร น้ำ เสียง
 เจ้า เกด ยิง กลม เป็น มนุษย์ สด ตี ก็ ที่ ปาก ถึง จน
 ยาก พด จริง ทก สิ่ง สม ไม่ หลอน หลอก ปลอก ปลิ้น
 ด้วย ลิ่น ลม คน คง ชม ว่า เพราะ เสนาะ เอย ฯ

นายแก้วแต่ง

ร้องดำเขมรใหญ่

นกระจาบหัวเหลืออง

๑ นกเอ๋ย นกกระจาบ เห็นใบ พง ลง คาบ ค่อย เพียร
 น มา สอด สอย ด้วย จะ งอย ปาก ของ ตน รว กับ คน
 ช่าง พินิจ คิด ทำ รัง ช่าง ละ เอียด เตียด สลับ ออก ชับ
 ร้อน อยู่ พัก ร้อน นอน ร่วม ได้ สม หวัง แม่น ทำ การ หมั่น
 พินิจ คิด ระวัง ให้ ได้ ตัง นก กระจาบ ไม่ หยาบ เอย ฯ

นายทัดเบริชญแต่ง

ร้องดำตุ่มโปง

หน่นๆ มาแต่รู้

๑ หน่นเอ๋ย หน่นหิ่ง ใจ วิ่ง ช่อน ชก กก กัก ค้อน
 ทับ ทับ แจ้ แจ้ ตา วัค เพราะ ชวน วก ไม่น่า จะ ปราณี่
 จะ กิน ได้ มี ไค้ ก็ ไค้ ไค้ ว่า ชื่น ฝน ฝ้า กัด คั่น จน บ่น
 ี่ ทำ สิ่ง ไค้ ไค้ ประ โยชน์ ไม้ ไค้ ไม้ มี เป็น ไม้ ไค้
 อย่า ทำ จง จำ เอย ะ

นาย แก้ว ด้ง ร้อง ตำ จีน ขวัญ ย่น

โอดระเห่ โอดระหึก

๑ โอดเอ๋ย โอดระเห่ คืด ถ้าย เท คั่น นอน ด้ง ก้อน ใค้
 ทำ ฆนม แขง ไม้ ห่า ก่า ไร เกิด ชาติ ใจ กั่น ใน ครัว
 ั้ง ฝัว เมีย ฝัว ติ เมีย ต่า ทั้ ฆรม สีม ฆนม ั้ง
 ไร่ ไม้ คน เซีย กั่น หม้อ เกรียม ไร่ ไร่ ไฟ ลวก เลีย
 ฆนม เสีย เพราะ วิชาท ชาติ ทุน เอย ะ

พระเจ้าบรมวงษเชอ กรมหลวง ตำรง ราชานุกาพ ทรง นิพนธ์

ร้อง ตำ จีน ค่อย าน้อ

ถึงลมอมเข้าพอง

๑ ถึงเอ๋ยถึงลม ไฉน อมเข้า พอง ทรงไม่เห็น
 ถึง ก็มี พัน เขี้ยว เคี้ยว ก็ เป็น มา อม หนึ่ง ๆ เถื่อนไม่
 เห็น ควร แม้ ทำ การ สิ่งใด ไม่ ตลอด มา ท้อ ทอด
 กลาง คั่น คัด หั้น หวน ทำ ใ้อ้อๆ เอ้อๆ ลง เรรวรน
 คน จะ สรวล บัด ดี ไม่ ดี เอย ๙๖

นาย ทัด เปรียญ แคว ร้อง คำ ส้มิง ของ มอญ

อิมก่อนดูโขนดูหนัง

๑ อิมเอ๋ยอิม ก่อน วิวจะไป ดูลคร โขน หนึ่ง ทั้ง
 สำรับ คับ ค้อน ใ้ รุง รัง เหมาะ คน อิม ที่ หลง ให้ ดัง
 ชาม การ ใ้ เอา เปรียบ กัน อย่าง นี้ มิ ดี หนอ
 เจ้า ฟัง เรา ห้าม คบ เพื่อน ฝูง จง อุด ำ ห้ พยายาม
 รักษา ความ สามัคคี จง ดี เอย ๙๖

พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงดำรงราชานุภาพ ทรง นิพนธ์
 ร้อง คำ สรวล หรง นอก

ซุ่มซุ่มมรดี

๐ ซุ่มเอ๋ย ซุ่มมรดี จะ เสียที ก็ เพราะ เพลน จน เติ่น
 ไล่อ ระวัง ตน อย่า เป็น คนใจ เผลอ เรอ ระวัง พุด
 อย่า ให้ เพื่อ ถึง ความใน แม้น ใครไม่ ระวัง ตั้ง เป็น
 หลัก เติ่น ก็ มัก พลาด พ้น สิ้น ไถล พุด ก็ มัก พล่า
 เผลอ เพื่อ เจ้อ ไป ระวัง ไว้ เป็น ทูน แม่ คุณ เคย ๗๖
 นาย ทัด เปรียบ แต้ ระวัง ตำ ช้าง ประดำ นง

เด็กเอ๋ย พายนายเอ๋ย โยก

๐ เด็กเอ๋ย เด็ก น้อยใหญ่ จง ตั้งใจ พาก เพียร
 เรียน ร่ำ อัน ความ รู้ ความ ดี ที่ จด จำ จะ เฟื่อง พู
 ชู นำ ให้ ได้ ดี แต่ ตั้งใจ แจว พาย ให้ นาย นิ่ง นาย
 ก็ ยัง รัก ใคร ให้ คู่ ชี ถ้า ตั้งใจ ใฝ่ หา วิชา ทวี คง
 จะ มี ลาภ ยศ ปราภฏ เคย ๗๗
 พระยาวิสุทธ สूरียศักดิ์ แต้ ระวัง ตำ ต่ กิน